

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20936/2023
23.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Нешић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1359/23 од 16.05.2023. године, у седници одржаној 23.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1359/23 од 16.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 26/22 од 16.01.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде угледа, части и слободе и права личности, исплати износ од 70.000,000 динара са каматом обрчаунатом по Закону о затезној камати почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате; ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде угледа, части и слободе и права личности исплати износ од досуђеног износа од 70.000,00 динара из става 1. изреке, па до потраживаних 5.000.000,00 динара са каматом обрачунатом по Закону о затезној камати почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате; ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 115.900,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1359/23 од 16.05.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 26/22 од 16.01.2023. године; ставом другим изреке, одбачена је

као неодозвољена жалба тужиоца у делу који се односи на став 1. изреке пресуде Вишег суда у Крагујевцу П 26/22 од 16.01.2023. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, ... 18/20) Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 24.12.2012. године, у време када је тужилац био ... Градске Владе у Крагујевцу, у стан тужиоца у коме је живео са породицом упали су припадници Криминалистичке полиције – Одељење за борбу против корупције из Београда и привели тужиоца, који је у притвору провео седам дана, од 24.12.2012. до 31.12.2012. године, након чега му је притвор укинут и у даљем поступку се бранио са слободе. Тужиоцу је на терет стављено да је злоупотребио службени положај као директор политичке странке „ББ“. Кривични поступак против тужиоца окончан је решењем Вишег суда у Крагујевцу К 146/14 од 19.04.2018. године, којим је обустављен кривични поступак против тужиоца због продуженог кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 3. у вези става 1. тачка 3. и тачка 4. у вези члана 61. Кривичног законика, услед одустанка Вишег јавног тужилаштва од оптужбе, које је постало правноснажно 01.03.2019. године. У време хапшења тужилац је био породичан човек, живео је са супругом и сином, а обављао је и функцију ... Градског већа Града Крагујевца, као и ванполитичке јавне функције - био је председник скупштине Ватерполо клуба „ВВ“. Тужилац раније није био осуђиван, а након покретања кривичног поступка престао је да се активно бави политиком. По казивању тужиоца седам дана у притвору је тешко поднео, па је за време и након неоснованог лишења слободе трпео душевне болове због повреде права на слободу, част, углед и достојанство, а о лишењу слободе тужиоца и његовом притварању објављена је и вест у медијима – телевизији.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужена у смислу одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, а у вези члана 584. став 1. и члана 585. став 1. Законика о кривичном поступку, одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед неоснованог лишења слободе, чиме су тужиоцу повређени част и углед, односно право и слобода личности, због чега му у смислу одредбе члана 200. став 2. Закона о облигационим односима припада износ од 70.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате, по основу неоснованог лишења слободе за седам дана колико је био у притвору, а да је неоснован тужбени захтев тужиоца у делу од досуђеног до тражених 5.000.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом.

По оцени Врховног суда, одлуке нижестепених судова донете су правилном применом материјалног права.

Накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (задовољење) којом се ублажавају поремећаји у духовној (психичкој) сфери оштећеног. Она није цена бола који се трпи и не представља супституцију имовинских вредности уместо личних добара. Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. Притом, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете и не сме поговарати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и околности конкретног случаја (члан 200. став 1. ЗОО) које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде и то да је тужилац био лишен слободе седам дана, да раније није био осуђиван, да је уживао углед успешног политичара у средини у којој је живео и радио, да је имао велики страх у притвору с обзиром да су заједно са њим у притворској јединици били оптужени и осуђени и за убиство, да је уживао углед у средини у којој је живео, с обзиром да је десет година био на високој функцији у граду, да је о лишењу слободе тужиоца и његовом притварању објављена вест у медијима, али и да тужилац није користио могућност задовољења по члану 199. ЗОО (којим је прописно да у случају повреда права личности суд може наредити, на трошак штетника, објављивање пресуде, односно исправке, или наредити да штетник повуче изјаву којом је повреда учињена или што друго, чиме се може остварити сврха која се постиже накнадом), Врховни суд оцењује да су нижестепени судови правилно одмерили правичну новчану накнаду у конкретном случају за овај јединствени вид штете у висини од 70.000,00 динара, а да је од досуђеног износа до тражених 5.000.000,00 динара тужбени захтев тужиоца неоснован.

Истакнуте чињенице и правна природа накнаде неимовинске штете (морална сатисфакција), околност да она нема казнени карактер, да зависи и од економског стања друштва (државе) у коме се досуђује и да поступак државних органа и притварање није био незаконит (постојала је основана сумња), све заједно представљају околности због којих Врховни суд сматра да је правична новчана накнада за овај јединствени вид штете у износу који је правилно досуђен од стране нижестепених судова. Из свих истакнутих разлога досуђивање накнаде у висини која је тражена било би у супротности са значајем повређених добара и циљу коме та накнада служи, а поговарало би тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200. став 2. ЗОО), због чега је правилно тужбени захтев делимично одбијен као неоснован.

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права нижестепених судова.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета на основу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност примене материјалног права, Врховни суд је ревизију тужиоца одбио као неосновану и одлучио као у изреци, применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**